

Hemtentamen Radioproduktion vt16

1. De enklaste frågorna i alla sammanhangen är öppna, enkla och neutrala frågor. En öppen fråga ger större svar som blir intressantare för lyssnaren. Enkla och neutrala frågor är de som inte krånglar till frågorna, det blir enklare för lyssnaren att förstå intervjun. Exempel på dessa frågor är ”Hur då” och ”Vad tycker du”. Frågorna ska inledas med frågeord som Hur, var, när och varför (Lindfelt & Eriksson-Sjöberg, 2014).

I en intervju med makthavare eller högt uppsatta företagspersoner kan en granskande intervju användas. I granskande intervjuer kan trattmodellen användas. Den kan vara effektiv för att leda en medietränad in på ett fokuserat svar. Journalisten börjar med en övergripande fråga och gör frågorna mer snävare och slutna. Medievana intervjuobjekt ger ofta spretiga svar och detta eliminerar enkelt dessa frågor (Lindfelt & Eriksson-Sjöberg, 2014).

Vid porträttintervjuer i radio behöver frågorna inte vara lika aggressiva som i granskande intervjuer. Här ska de istället vara personligare och framhäva personen. Även slutna frågor kan fungera i vissa sammanhang eftersom intervjupersonen gärna vill berätta om sig själv och beskriver frågorna utförligare. I en porträttintervju kan det också vara användbart att återge tidigare citat och frågor som personen kan vilja berätta mer om (Lindfelt & Eriksson-Sjöberg, 2014) (Häger, 2007).

Platsen för intervjun är viktig i alla sammanhang. I radion kommer även miljö ljud följa med vilket är viktigt för den slutgiltiga berättelsen. Bakgrundsljud kan störa eller förstärka stämningen för intervjun. Beroende på vem som intervjuas bör olika platser väljas. En intervju med en makthavare bör utföras i lugnare bakgrundsmiljöer. Ett personporträtt kan istället utföras i personens naturliga miljö, till exempel hemma eller på en avslappnad plats som ett café. Intervjuer bör utföras i en miljö som får lyssnaren att känna att de är på plats.

Att vara trevlig och respektera sin intervjuperson kommer få de att vilja ställa upp på intervjuer i framtiden och vilja ge utförligare och ärliga svar.

2.

- Varför har ni tagit detta beslut?
- Hur kom ni fram till den slutsatsen? (Följdfråga)
- Vad kommer detta innebära?
- Hur påverkas allmänheten av detta?
- Hur förklarar ni detta beslut för anställda inom vården?
- Skulle ni själv vilja arbeta inom vården nu? (Sluten fråga som leder in på följdfrågan)
- Varför då? (Följdfråga, fungerar oavsett svar)
- Finns det fler besparingar ni kan tänka er att göra?
- Hur ofta använder ni vården? (Personligare fråga, instickfråga)
- När kommer beslutet att gälla?

3.

- Tala enkelt, tydligt

För att alla ska höra väl och förstå är det självklart att radiojournalister ska tala så tydligt som möjligt och enkelt.

- Pauser

Pauser ska komma med jämna mellanrum så den som lyssnar kan hänga med enklare och ta in informationen. Pauserna ska inte heller vara för långa så lyssnaren tror att något har hänt i studion.

- Talspråk

Ord som dom och sen låter bättre i radion. Även små ord som ju och så låter också mer avslappnat i radion. Det är någon som lyssnar och de är vanare att höra talspråk i vardagssammanhang.

- Vårdat språk

Svordomar hör inte hemma i radiosammanhang där många olika personer kan tänkas lyssna. Det kan också uppfattas som oseriöst om programledare använder svordomar.

- Brytning och dialekter

Likt punkt ett är det viktigt att försöka göra sin dialekt tydlig och förklara vissa ord som lyssnaren kanske inte förstår.

- Uttal

Likt i nyhetsartiklar där det är mycket viktigt att stava någons namn rätt, är det lika viktigt att uttala något rätt i radio.

- Siffror

För enkelhetens skull bör siffror bara användas när de här väsentliga som vid sportresultat. Annars kan det räcka med att säga att något ökar eller sjunker.

- Betoningar

Att betona viktiga detaljer som kronor, staden och företaget första gången kan vara bra första gången men bör inte upprepas för många gånger.

- Manus

Ett manus i radio blir lätt för mycket förberett. I radion ska journalisten tala och inte läsa in något förberett. Någon som kan sitt ämne bör berätta med egna erfarenheter om det och inte läsa in det.

- Klyschor

Är ofta för invariant i både lyssnarsammanhang och i skriven text. Istället för att säga laddade ord som slå larm som hörs hela tiden kan journalisten enkelt säga meddelar eller varnar.

4. Som journalist finns det ett antal lagar som påverkar vårt arbete. Dessutom finns det också etiska spelregler som är viktiga för att behålla förtroendet för journalistiken. Kapitlet Arbetsmetoder beskriver vilka lagar som är viktiga att känna till när journalister arbetar och

med radio. Både lagarna och spelreglerna är viktiga för att respektera personers privatliv och integritet (Sveriges Radio, 2014)

Kapitlet innehåller även de etiska spelreglerna som är viktiga att känna till. Etiska spelregler som är viktiga att ta hänsyn till är telefonintervjuer med ovana intervjupersoner, hemliga och dolda inspelningar. I yrkesreglerna står att vi inte får förfälska intervjuer och detta är viktigt att ta hänsyn till vid till exempel telefonintervjuer. Spelreglerna är viktiga för att behålla ett gott förtroende för journalistiken i samhället.

Lagar som påverkar radiojournalister är offentlighetsprincipen som finns i Yttrandefrihetsgrundlagen. Andra lagar som är inblandade i arbetet kan bli buggning, hemfridsbrott, medverkan till brott eller uppvigling (Sveriges Radio, 2014).

- Dold mikrofon och inspelning

Dold mikrofon och inspelningsutrustning skall endast användas i undantagsfall. De intervjuade bör informeras att samtalen spelas in. Om det ska publiceras har de alltid rätt att få veta om det. Punkten är viktig eftersom ovana intervjupersoner eventuellt kan vara nervösa och säga saker som inte är lämpliga för publicering. Att visa hänsyn för ovana intervjupersoner är viktigt för att upprätthålla gott förtroende för journalistiken.

- Miljöljud

Om ett samtal vi själv inte deltar i spelas in räknas detta som ett brott. Dessutom kan miljöljud vara viktigt att ta hänsyn till om en journalist befinner sig på en olycksplats. Personer som befinner sig i bakgrunden kommer inte veta om de spelas in och kan eventuellt inte vilja figureras i inspelningen.

- Telefonintervjuer

En telefonintervju kan räknas som dold inspelning om den intervjuade inte informeras om inspelningen. Samma etiska riktlinjer som gäller vid dold mikrofon bör således gälla.

- Rätt att göra inspelningar

Tillstånd behövs inte för att spela in material på offentliga platser. Vid inspelning på enskilda platser ska vi respektera ägarens önskemål. Särskild hänsyn skall iaktas vid olyckor och brottsplatser.

- Redigering av intervjuer

Om vi redigerar intervjuer för mycket kan det hända att budskapet blir annorlunda än det som intervjupersonen vill förmedla. Som journalister ska vi återge sanningen och vad som sagt. Det ingår inte i våra arbetsuppgifter att förändra några budskap. Därför blir det extra viktigt att tänka på vad som berättas när en intervju redigeras.

Referenser

Häger, Björn (2007). *Intervjuteknik*. Stockholm: Liber

Lindfelt, Erik & Eriksson-Sjöberg, Leif (2014). *Nyhetsradio: en bok om aktualitetsjournalistik*. 3. rev. uppl. Stockholm: Carlsson

Sveriges Radio (2014). *Public service-handbok*. Stockholm: Sveriges Radio AB